

ON THE STATUS OF THE SENTENCE IN ORAL SCIENTIFIC DISCOURSE: AN EXPERIMENTAL STUDY

The paper describes a psycholinguistic experiment on segmentation of spontaneous oral scientific discourse into elementary discourse units (clauses) followed by the survey in a group of philologists. The analysis of the results of the experiment allowed us to determine the status of the sentence as a unit of syntax of oral scientific discourse, to explain some peculiarities of the generation and perception of the sentence, as well as to identify further ways of studying the role of the sentence in cognitive processes of serialization and deserialization of scientific communication.

Key words: oral spontaneous scientific discourse, segmentation, sentence, means of syntactic connection, prototype, serialization, deserialization.

УДК 81, 255'4

Пермінова А.В. к.філол.н., доц.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

МЕТОДИКА РЕВЕРСИВНО-ЗІСТАВНОГО АНАЛІЗУ МНОЖИННИХ ПЕРЕКЛАДІВ ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТІВ

Статтю присвячено висвітленню особливостей застосування методу реверсивно-зіставного аналізу на площині поетичного перекладу. Дослідження проведено на матеріалі українських рекреацій вірша Е.Е.Каммінгса "La Guerre. II" у виконанні Олександра Гриценка та Богдана Бойчука. Отримані результати дозволяють виснувати про соціокультурну детермінованість перекладацького вибору.

Ключові слова: множинність, метадискурс, фрактал, конвергентність, дивергентність, соціокультурний маркер.

Дотримання принципів рецептивної теорії перекладу, що надає цільовому тексту статус повноцінного актанта приймаючої літературної полісистеми, а у його вторинності по відношенню до першотвору вбачає вторинність лише хронологічну, спонукає нас здійснювати комплексний

перекладознавчий аналіз творів, які потрапили у зону покриття нашого дослідження у зворотному (стосовно традиційного) напрямку: від перекладу (множинних перекладів) до оригіналу. У цьому полягає головний принцип реверсивно-зіставного аналізу, обґрунтування якого слугує **метою** пропонованої розвідки. Одним із основних **методів** здійснення нашого дослідження виступає трансдисциплінарна екстраполяція, що дозволяє переносити на ґрунт сучасного перекладознавства концепції, тактики та прийоми наукового пошуку, породжені іншими дисциплінами, що у свою чергу, засвідчує **актуальність** цієї студії. **Методологічним опертям** дослідження виступають праці вітчизняних та зарубіжних вчених у напрямках фрактального аналізу (С.Гончаренко, М.Каган, О.Князева, С.Курдюмов), гештальт-синергетики (Л.Кушніна), прагматики (Ч.Пірс, В. Джеймс, Ф.Шиллер), перекладознавчого вектору дискурс-аналізу (Дж.Мандей), інтерпретативно-векторної теорії поетичного перекладу (Л.Коломієць), семіотики поезії (М.Ріффатерр), а також статистичного вивчення лексичної семантики (В.Левицький).

Алгоритм реалізації реверсивно-зіставного аналізу охоплює такі кроки:

1. Лінгво-культурологічний аналіз множинних перекладів одного першотвору, націлений на встановлення художньої цінності кожного із них у просторі приймаючої літературної полісистеми, що сприймає їх. Уже на цьому етапі нерідко можна виявити прагматичну спрямованість стратегії перекладач. Так, позиція Ю.Андруховича "бунтівної вірності" у відтворенні поезії американських бітників [Perminova 2013, 122-134] виразно простежується на зазначеному рівні алгоритму нашого дослідження.

2. Гештальт-синергетичний аналіз кожного перекладу та моделювання гештальт-ланцюжка оригіналу.

3. Суперпозиція цільових текстових структур, що передбачає послуговування дискурс-аналізом у поєднанні зі структурними методами дослідження значеннєво-сислової тканини аналізованих перекладів.

4. Фрактальний аналіз зіставлених текстових структур, зосереджений на виявленні зон повного лексико-семантичного збігу (зони смислової конвергентності / точної фрактальності), часткового збігу (зони асимптотичності / часткової фрактальності) та незбігу (нульової фрактальності).

4. Обчислення коефіцієнтів лексико-семантичної конвергентності, а також точної, часткової та нульової фрактальності зіставлених перекладів. Для цього підраховуємо загальну кількість лексико-семантичних одиниць у кожному тексті та обчислюємо коефіцієнт конвергентності за формулою:

$$Kc = \frac{Sc}{N_1 + N_2} * 100$$

де **Kc** – шуканий коефіцієнт; **Sc** – сума конвергентних одиниць у зіставлених текстах, а показники N_1 та N_2 – кількісно відображають загальне лексичне наповнення кожного тексту відповідно.

Застосовуючи математичний метод рекурсії моделюємо схеми визначення коефіцієнтів самоподібності – точної фрактальності (**Ks**), асимптотичності (або часткової фрактальності) **Ka** та коефіцієнта дивергентності (нульової фрактальності) **Kd**. Перший визначаємо за формулою:

$$Ks = \frac{Ss}{N_1 + N_2} * 100$$

де **Ss** – сума самоподібних лексико-семантичних одиниць в обох текстах. Відповідно: **Ka = Kc – Ks**; **Kd = 100% – Kc**

5. Визначення концептуальної схеми розгортання гештальт-траєкторії першоджерела та звірення її зі змодельованою на основі перекладів схемою.

6. Поперемінне зіставлення кожної метаверсії з оригіналом із залученням методу ітерації кроків описуваного алгоритму.

8. Виявлення соціокультурних маркерів у зонах точної, часткової та нульової фрактальності кожного перекладу у зіставленні з джерельним текстом та між собою.

9. Визначення типів реструктурування значеннево-семантичних єдностей та встановлення закономірностей з огляду на рецептивну теорію перекладу.

Зважаючи на обмеженість текстового простору, продемонструємо деякі особливості реалізації зазначеного методу на прикладі перекладів вірша Е.Е.Каммінгса "La Guette. II" у виконанні Олександра Гриценка та Богдана Бойчука. Переклад Б.Бойчука: "Людство я люблю тебе за те // що ти почистиш *радіше* успіхові // *чоботи* ніж *поцікавишся* чия душа висить // на ланцюжку його годинника *бо це було би неприємним* // для обох сторін *також за те* що ти // *не моргнувши* аплодуєш // *пісням які вміщують* слова *батьківщина дім* // *матір що їх співають* у дрантивих кнайпах // Людство я люблю тебе за те що ти // *в біді* дасш в *заставу* *здібності* // *свої аби* купити собі випивку // коли ж ти сполоскане то *гордість*// *не дозволяє* тобі *йти до лихваря* // *і за те* що ти *ввесь час* дурниці // *виправляєш* особливо // у власнім домі // Людство я люблю тебе за те що ти // *безнастанно* *запахаш* *тайну* // *свого життя* в штани // *і забувши* що *вона в штанах* сідаєш // *на неї* // *і за те* що ти // *складаєш вірші* на колінах // *смерті* Людство // **Я ненавиджу тебе**" [Бойчук 2005,121].

Читаємо версію О.Гриценка: "Людство я тебе люблю // *тому що ти більше схильне* чистити *черевики* // *Успіхові* *аніж довідуватися* чию це душу *підвішено* на // його жилетному ланцюжку *а це викликає розгублений подив* у // обох *а ще* *тому що ти* // *безвідмовно* аплодуєш *кожній з* // *пісень де є* слова *вітчизна домівка та* // *рідна мати моя* *співаних* на всіх майданах // Людство я тебе люблю *тому що* // *в скруті* ти *віддаєш в заклад* свій // *розум щоб* купити випивку *а коли* // *гаман повний гонор* *тримає* // тебе *подалі від ломбарду* *а також* // *тому що ти увесь час* *робиш* // *дурниці* але // *особливо* у власному домі // Людство я тебе люблю *тому що ти* // *вічно засунеши секрет* // *життя* в задню кишеню *штанів і забувши* // *що він там* *всідаєшся* // *на нього* // *а тому що ти* // *не пересташ писати* вірші у лоні // *Смерті* Людство // **Я тебе ненавиджу**" [Гриченко 1991, 142].

Порівняння наведених українських метапоетичних версій твору Е.Е. Каммінгса дозволяє виявити фрактальну зону змісту, яка за нашим припущенням є рекурсивним оприявленням інваріантної

значеннєво-смыслової цілісності першоджерела. З цією метою за допомогою дескриптивного методу та кількісного аналізу здійснюємо інвентаризацію та підрахування усіх конвергентних значеннєво-смыслових компонентів обох текстів, причому такими вважаємо як випадки повного лексико-семантичного збігу (виділення по тексту жирним шрифтом), так і випадки синонімічної рекурентності (виділення по тексту жирним курсивом), утвореної у результаті парафрастичних та пресупозитивних операцій. Послугуючись уведеними формулами обчислюємо коефіцієнт лексико-семантичної конвергентності метатекстів авторства О.Гриценка та Б.Бойчука, який становить 92%, а також встановлюємо параметри самоподібності, асимптотичності та дивергентності, що, відповідно, розподіляються за шкалою 51%, 39%, 8%. Високі показники точної та часткової фрактальності, отримані в результаті аналізу кількісних даних, ще не свідчать про безпомилкове відтворення авторського задуму обома перекладачами. Якщо поодинокі лексичні розходження (на кшталт *"жылетний ланцюжок" / "ланцюжок годинника"*) можуть вважатися ситуативними варіантами відповідних фрагментів оригіналу, що у різний спосіб лексикалізують модальний смысл першотвору, то вибір Олександром Гриценком сполучника *a* у завершальних рядках аналізованого тексту (*"a тому що ти // не перестаєш писати вірші у лоні // Смерті Людство // Я тебе ненавиджу"*), а Богданом Бойчуком сполучника *i* (*"i за те що ти // складаєш вірші на колінах // смерти Людство // Я ненавиджу тебе"*) різноспрямовує розгортання гештальт-ланцюжка вихідного тексту. Логічна схема вірша побудована за принципом парадоксу: автор освідчується людству в любові за те, що аж ніяк її не заслуговує. Одначе, якщо у варіанті Богдана Бойчука подибуємо низку парадоксальних підстав для любові, чия наскрізна несумісність з нею увиразнюється останнім рядком, то Олександр Гриценко, вдаючись до протиставного сполучника *a* розставляє інші смыслові акценти, перериваючи ланцюжок "освідчення в любові", освідченням у ненависті. Звідси, якщо Каммінгс Бойчука продовжує любити людство і за те, що воно пише вірші на колінах смерті, то ненависть автора до людства у реконструкції

Олександра Гриценка викликана саме тим, що воно не перестане писати вірші у лоні смерті. З'ясувати, хто з перекладачів вірно відтворив авторський задум, можна лише на наступному етапі реверсивно-зіставного аналізу, коли ми поперемінно здійснюватимемо комплексний перекладознавчий аналіз кожної версії окремо у суперпозиції з оригіналом.

Ітеруючи розроблений нами алгоритм фрактального аналізу, проаналізуємо спершу переклад, виконаний Богданом Бойчуком. Читаємо в оригіналі і перекладі, виокремлюючи зони точної (виділення жирним) часткової (жирний курсив) та нульової фрактальності (графічно не марковано): "Humanity i love you // because you would rather black the boots of // success than enquire whose soul dangles from his // watch-chain which would be embarrassing for both // parties and because you // *unflinchingly* applaud all // songs containing the words country home and // mother when sung at the old howard // Humanity i love you because // when you're hard up you pawn your // intelligence to buy a drink and when // you're *flush* pride keeps // you from the *pawn shop* and // because you are continually committing // nuisances but more // especially in your own house // Humanity i love you because you // are perpetually putting the secret of // life in your pants and forgetting // it's there and sitting down // on it // and because you are // forever making poems in the lap // of death Humanity // i hate you" [Каммінгс 2005, 20].

"Людство я люблю тебе за те // що ти почишиш радше успіхові // чоботи ніж поцікавишся чия душа висить // на ланцюжку його годинника бо це було би неприємним // для обох сторін також за те що ти // *не моргнувши* аплодуєш // пісням які вміщують слова батьківщина дім // матір що їх співають у дрантивих кнайпах // Людство я люблю тебе за те що ти // в біді даєш в заставу здібності // свої аби купити собі випивку // коли ж ти *сполоскане* то гордість // не дозволяє тобі йти до *лихваря* // і за те що ти весь час дурниці // виправляєш особливо //у власнім домі // Людство я люблю тебе за те що ти // безнастанно запихаєш тайну // свого життя в штани // і забувши що вона *в штанах* сідаєш // на неї // і за те що ти // складаєш вірші на колінах // смерті Людство // Я ненавиджу тебе" [Бойчук 2005, 121]

Ще на емпіричному рівні зіставної розвідки констатуємо високий ступінь накладання текстових тканин першотвору та перекладу. Метод статистичного аналізу пропонує кількісне підтвердження нашим спостереженням, адже коефіцієнт лексико-семантичного збігу для зазначеної прото-метадискурсної пари становить 96%, при чому показники точної, часткової та нульової фрактальності відповідно складають 94%, 3% та 3%. Зауважимо, що кількісні параметри лексико-семантичного наповнення англійського тексту включають як повнозначні слова, так і службові прояви аналітичного характеру самої мови, оскільки в поезії вони виконують ритмотворчу функцію і допомагають встановити формальну фрактальність текстів оригіналу та перекладу.

Асимптотичність вихідного та цільового тексту переважно зумовлена перестратифікацією джерельних значеннево-смислових єдностей, що полягає у виведенні із семантичної периферії окремих компонентів та надання їм статусу експліцитних. Ілюстрацією сказаному слугує реструктурування лексико-семантичної одиниці "*unflinchingly*" як "*не моргнувши*", а також "*flush*" – "*сполоскане*". У першому прикладі пресупонований джерельною одиницею концепт "*стійкості, твердості, рішучості*", відтворюється одним із контекстуальних варіантів, у якому модулюється ідея "незворушності" і трансформується у "не-скліпність", або, словами Богдана Бойчука, "не моргнувши". Так само у другому прикладі спостерігаємо вибір перекладача із апріорного семантичного спектру джерельної одиниці ситуативного відповідника, що резонує із попереднім контекстом, де йшлося про випивку.

Цікавим для нашої студії є вивчення окремих випадків нульової фрактальності, зокрема випадків незбігу фрагментів "*in the lap of death*" – "*на колінах смерті*", та "*at the old howard*" – "*у дрантивих кнайпах*". У першій ілюстрації констатуємо перекладацьку помилку, яка хоч і не надто змінює гештальт-синергетичний малюнок першотвору, але усе ж відхиляється від нього. Адже зворотнім шляхом, англійським відповідником українському виразу "*на колінах*" було б "*on the lap*", тоді як "*in the lap*" має значення "*на/у лоні*".

Попри виразну дивергентність друга ілюстрація не є ані помилкою, ані недоглядом перекладача, а швидше стратегічним рішенням заміни соціокультурних маркерів. Звичайно, послідовне невживання Каммінгсом великих літер створює чимало значеннєво-сміслових засідок для іншомовних тлумачів, які можуть не впізнати власну назву, графічно замасковану під загальну. З високою імовірністю припускаємо, що "*the old howard*" це назва одного із найпопулярніших за життя Каммінгса театрів у Бостоні, на сцені якого виступало чимало тогочасних зірок як національного, так і міжнародного значення. Перекладач свідомо відмовляється від можливого варіанту транслітерування із подальшим поясненням у коментарях (адже за У.Еко "інколи сказати менше означає сказати більше [Есо 2003, 50] (*переклад наш, – А.П.*)) та натомість вдається до ситуативно доречного українського діалектичного виразу "*дрантиві кнайпи*", який у міжреєстровому перекладі мав би вигляд "*поганій/дешевий ресторанчик*". Таким чином, редукція соціокультурного маркеру оригіналу компенсується значеннєво-смісловим прирощенням у приймаючому соціокультурному контексті і є прикладом досягнення динамічної еквівалентності.

Наступним кроком є зіставлення метапоетичної версії авторства Олександра Гриценка з першотвором. Читаємо в оригіналі та перекладі: "Humanity i love you // because you would rather black the boots of // success than enquire whose soul dangles from his // *watch-chain* which would be *embarrassing* for both // parties and because you // *unflinchingly* applaud *all* // songs containing the words country home and // mother when sung at the old howard // Humanity i love you because // when you're hard up you pawn your // intelligence to buy a drink and when // *you're flush* pride keeps // you from the pawn shop and // because you are continually committing // nuisances but more // especially in your own house // Humanity i love you because you // are perpetually putting the secret of // life in your pants and forgetting // it's there and sitting down // on it // and because you *are/forever* making poems in the lap // of death Humanity // i hate you" [Каммінгс 2005, 20].

"Людство я тебе люблю // тому що ти більше схильне чистити черевики // Успіхові аніж довідуватися чию це душу підвішено на // його *жилетному ланцюжку* а це викликає *розгублений подив* у // обох а ще тому що ти // *безвідмовно* аплодуєш кожній з // пісень де є слова вітчизна домівка та // рідна мати моя співаних на *всіх* майданах // Людство я тебе люблю тому що // в скруті ти віддаєш в заклад свій // розум щоб купити випивку а коли // *гаман повний* гонор тримає // тебе подалі від ломбарду а також // тому що ти увесь час робиш // дурниці але // особливо у власному домі // Людство я тебе люблю тому що ти // вічно засунеш секрет // життя в задню кишеню штанів і забувши // що він там всідаєшся // на нього // а тому що ти // *не перестаєш* писати вірші у лоні // Смерті Людство // Я тебе ненавиджу" [Гриценко 1991, 142].

Як і у вище проаналізованій прото-метадискурсній парі, де представником американського поета в українській літературній полісистемі виступав Богдан Бойчук, наразі коефіцієнт лексико-семантичного збігу вихідного та цільового текстів становить 96%, при чому 90% значеннево-сислового покриття належить зоні повної фрактальності, лише 7% - частковій фрактальності, а коефіцієнт дивергентності так само становить 3%. Дещо вищий аніж у попередньо розглянутій парі показник часткового збігу, або ж асимптотичності, викликаний поєднанням таких способів реконструювання джерельних значеннево-сислових єдностей як перестратифікації та експансії ("*watch-chain*" – "*жилетному ланцюжку*", "*embarrassing*" – "*розгублений подив*", "*when you're flush*" – "*коли гаман повний*", контекстуальних смислоприроджень за рахунок додавання уточнюючих лексичних одиниць ("*putting the secret of life in your pants*" – "*засунеш секрет життя в задню кишеню штанів*") а також класичних проявів перекладацьких трансформації (як от антонімічний переклад : "*you are forever making poems*" – "*ти не перестаєш писати вірші*").

Вивчення кількісних параметрів ступеню накладання оригіналу і перекладу у виконанні Олександра Гриценка доводить пріоритетність параметрів якості у рамках нашого дослідження, адже низький показник дивергентності вихідного та цільового тексту не є запорукою безпомилкового відтворення

авторського задуму. Так, вдаючись до протиставного сполучника "а" у рядках "*а тому що ти // не перестаси писати вірші у лоні // Смерті Людство // Я тебе ненавиджу*", український перекладач здійснює переакцентування джерельного гештальт-ланцюжка, вбачаючи у останньому наведеному автором аргументі єдину причину ненависті. У Каммінгса ж усі ланки гештальт-ланцюжка нанизуються одна на одну, взаємодоповнюють одна одну суголосністю аргументів, які несподівано спростовуються контр-заявою "*я тебе ненавиджу*". Така структура поетичного тексту побудована за принципом "пісочного годинника", адже якщо читати його у перевернутому вигляді вірш стає освідченням людству у ненависті, яка потім так само і через ті ж причини перетворюється на любов. У цьому закладена ідея плинності, взаємоперехідності, нерозривності усіх онтологічних атрибутів поетичного світу Е.Е. Каммінгса, адекватно відтворена у метапоетичній версії Богдана Бойчука.

Порівняння зон точної, часткової та нульової фрактальності в обох прото-метадискурсних парах, окреслення проявів симетрії у них дозволяє виділити джерельні значеннево-сміслові єдності, що виступають при іншомовному перестворенні точками біфуркації. Такими є вище проаналізовані фрагменти оригіналу "*watch-chain*", "*embarrassing*" "*unflinchingly*" "*the old howard*" "*you're flush*". Особливо репрезентативними для нашої студії є способи відтворення обома перекладачами соціокультурно-маркованого фрагмента першотвору "*because you // unflinchingly applaud all // songs containing the words country home and // mother when sung at the old howard*". На попередніх етапах реверсивно-зіставного аналізу ми встановили, що підкреслений вираз потрапив у зону нульової фрактальності як при накладанні текстових тканин обох метадискурсних версій, так і при зіставленні кожної з них із першотвором. Кожний перекладач по-своєму спробував надолжити соціокультурну забарвленість джерельної значеннево-сміслові єдності, вирвавши її із вихідного контексту та достосувавши до реалій приймаючого середовища. Якщо місцем співу "*ура-патріотичних*" пісень у версії Богдана Бойчука виступають

"*дрантиві кнайпи*", вираз, у якому через виразну діалектичність, притаманну емігрантському мовленню, вчувається соціокультурна приналежність автора друготвору, то у Олександра Гриценка це "майдани". За останнім вибором з одного боку стоїть ситуативна генералізація, а з іншого, особливо в контексті сучасної історії України, вчувається потужна асоціативна хвиля. Адже наразі слово "майдан" є однією із ключових аксіологем української мовної картини світу, що відлунює концепти "свобода", "боротьба", "нація".

Якщо на етапі зіставлення метаверсій першотвору між собою ми могли лише констатувати їхню відмінність, то зараз, порівнюючи їх з оригіналом і знову ж між собою, можемо з упевненістю говорити, де дивергентність залишається дивергентністю, а де перетворюється на перлокутивно-симетричну іншість. Остання заувага стосується саме перекладу Олександра Гриценка.

Розпрозорюючи авторську іллокуцію, зазначаємо, що у наведеному фрагменті вірша Каммінгса йдеться про поверховість суджень адресата-людства, неприскіпливість у вподобаннях, і, взагалі, хибну естетику, яка спонукає його схвалювати усе, що лунає з авторитетних вуст, до того ж якщо у текстах вживаються слова-гаранти успіху, на кшталт "*батьківщина*", "*дім*", "*матір*" тощо. Уводячи у текст перекладу інтертекстуальне вкраплення "*рідна мати моя*", Олександр Гриценко не тільки досягає ефекту одомашненого смислоприрощення, але і увиразнює алюзивні зв'язки із сучасною українською культурою, дослівно уживаючи рядок із популярної пісні на слова Андрія Малишка. Таким чином зазначена алюзія у перекладі та пряме посилення на славнозвісний театр в оригіналі зводяться до одного концептуального знаменника "популярність, канонічність", що нерідко слугує підміною концептів "якості" та "істини".

Отже, реверсивно-зіставний аналіз зон часткової та нульової фрактальності дозволив виділити джерельні значеннево-сміслові єдності, що з причин апріорної семантичної поліморфності, синтаксичної компактності та соціокультурної маркованості стали точками метадискурсної біфуркації, у яких оприявлюється унікальність перекладацького вибору а з нею і

психосоціокультурна особистість автора цільового тексту. Якщо стратегічним вибором Б.Бойчука є залишатися у соціокультурному просторі першоджерела, то версія О.Гриценка демонструє міжкультурну перефокусацію.

Аналіз зон повної, часткової та нульової фрактальності порівнюваних текстів у форматі реверсивно-зіставної розвідки дозволяє нам дійти висновку щодо релятивізму критики перекладу, неможливості випрацювання стійких критеріїв визначення кращої метапоетичної версії оригінального твору, адже навіть у канонічних перествореннях трапляються прорахунки та недогляди, які блискуче враховуються іншими тлумачами. Така сентенція відлунює принцип онтологічної відносності В.Квайна, який успішно достосовується як до теорії ([Ребрій 2012, 5]) так і практики вторинного метадискурсотворення. Ми переконані у обмеженості суджень щодо якості певного перекладу безвідносно до інших метаверсій джерельного тексту, адже саме у вимірі множинності оприявлюється синергія вихідної та приймаючої культур.

У подальших дослідженнях перспективним вважаємо доглибне вивчення цілісних метапоетичних проєктів з метою виявлення флуктуаційних закономірностей у способі реструктурування джерельних значеннево-сміслових єдностей відповідно до аксіологічної ієрархії світогляду перекладача як представника певної мовної культури та певного часо-простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Каммінгс Е.Е.* Поезії. Я.: шість нелекцій. З англійської переклав Олександр Гриценко. – Всесвіт. – 1991. – № 8. – С.135-156.
2. *Каммінгс Е.Е.* Це проминання всіх ясних речей: вибрані поезії / упорядкував і переклав Богдан Бойчук. – Київ: Факт, 2005. – 172 с.
3. *Ребрій О.В.* Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія / О.В.Ребрій. – Х.: Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна, 2012. – 376 с.
4. *Eco U.* Mouse or Rat? Translation as Negotiation. Weidenfeld&Nicolson. – London, 2003. – 200p.
5. *Perminova A.* The Translator's Liberties and Ukrainian Culture: Yuri Andrukhovych's Translations of the Beat Generation Poets.//The Ukrainian Quarterly. A Journal of Ukrainian and International Affairs. Volume LXVIII, No. 1-4, spring –winter 2013. – P. 122-134

Стаття надійшла до редколегії 19.06.2014

Перминова А.В., к.филол.н., доц.
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

МЕТОДИКА РЕВЕРСИВНО-СОПОСТАВИТЕЛЬНОГО АНАЛИЗА МНОЖЕСТВЕННЫХ ПЕРЕВОДОВ ПОЭТИЧЕСКИХ ТЕКСТОВ

Статья посвящена рассмотрению особенностей применения метода реверсивно-сопоставительного анализа в плоскости поэтического перевода. Исследование выполнено на материале украинских рекреаций стихотворения Э.Э. Каммингса "La Guerre. II" в исполнении Александра Гриценко и Богдана Бойчука. Полученные результаты позволяют сделать вывод о социокультурной детерминированности переводческого выбора.

Ключевые слова: множественность, метадискурс, фрактал, конвергентность, дивергентность, социокультурный маркер.

Perminova A. V., PhD, Associate Professor,
Institute of Philology, Kyiv National Taras Shevchenko University

THE METHOD OF REVERSE-COMPARATIVE ANALYSIS OF MULTIPLE TRANSLATIONS OF POETRY

The article specifies application of the method of reverse-comparative analysis to poetry translation. Ukrainian recreations of the verse by E.E. Cummings "La Guerre. II" performed by Olexander Hrytsenko and Bohdan Boychuk comprise our research material. The results of the study testify to translator's choice being socially and culturally determined.

Keywords: multitude, metadiscourse, fractal, convergence, divergence, social and cultural marker.

УДК 81'373.611

Петров О.В., д.філол. н., проф.,
Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського

РОЗВИТОК СЛОВОТВІРНОГО ГНІЗДА З ВЕРШИНОЮ "АРОМАТ" У РОСІЙСЬКІЙ МОВІ

У статті розглянуто динаміку розвитку словотвірного гнізда з вершиною аромат, відзначено невисокий дериваційний потенціал основи аромат- на фоні скороченої основи арома-. Встановлено